

Dejavniki, ki vplivajo na napade volkov na ovce – povzetek rezultatov iz poročila

Nataša Siard

Na območjih volka smo od oktobra 2010 do februarja 2011 z obširnimi vprašalniki obiskali 30 rejcev z napadi volkov na ovce v obdobju 2008 - 2010 in 30 rejcev brez napadov v tem obdobju. Iskali smo dejavnike okolja, črede in rejske prakse, ki bi lahko pripeljali do napadov. Želeli smo odgovoriti na vprašanje, zakaj na istem območju pri nekaterih rejcih volkovi napadajo ovce, pri drugih pa ne. V katerih dejavnikih se ti rejci razlikujejo? Želeli smo torej narediti posnetek stanja na terenu s pomočjo izčrpnih informacij, pridobljenih od rejcev.

S primerjavo rejcev smo prišli do ugotovitev, navedenih v nadaljevanju. Navajamo samo najpomembnejše, statistično značilne razlike med skupinama rejcev. Obširnejši rezultati so objavljeni v poročilu in znanstveni reviji Applied Animal Behaviour Science.

Glavne razlike med rejci z napadi volkov na ovce in rejci brez napadov:

- **Ograje.** 86 % rejcev z napadi in 33 % rejcev brez napadov uporablja električne mreže. Ta podatek nakazuje, da rejci začnejo uporabljati električne mreže, ko se napadi enkrat začnejo, vendar z njihovo uporabo ne dosežejo želenega učinka. Rejci brez napadov pa pogosteje uporabljajo kombinacijo fizične in električne ograje (27 % v primerjavi s 4 % rejcev z napadi). Kombinirane ograje zahtevajo daljši skok, večja je verjetnost električnega šoka in manjša verjetnost vstopa pod ograjo ali skozi luknje v ograji. Primerjali smo tudi uporabo mrežastih ograj (ne glede na prisotnost elektrike) in žičnatih ograj med skupinama rejcev. Rejci brez napadov pogosteje uporabljajo mreže (električne ali fizične – farmer pletivo) kot žičnate ograje. Mreže so torej same po sebi, ne glede na prisotnost elektrike, bolj učinkovita zaščita kot žičnate ograje, pri katerih je vstop na pašnik lažji med žicami ali pod ograjo.
- **Uporaba psov.** Glede uporabe psov ni bilo razlike med skupinama rejcev. V obeh skupinah je imela polovica rejcev psa, večinoma dva na čredo ovc. Tudi število ubitih ovc na napad ni bilo manjše ob prisotnosti psov.
- **Nočno zapiranje živali in čas vodenja v nočno zavetje.** Rejci brez napadov ponoči pogosteje zapirajo ovce v hlev ali v zunanje ograde. Pri tem je pomemben tudi čas vodenja v nočno zavetje – rejci brez napadov bolj pogosto vodijo ovce v nočno zavetje pred mrakom. Ti rezultati odražajo večjo verjetnost napadov v temi. Vendar pa je imelo v naši raziskavi nočne napade samo 59 % rejcev, pri ostalih je prihajalo do napadov v mraku ali podnevi.
- **Prisotnost koz:** Rejci z napadi imajo pogosteje mešane črede s kozami. Pri tem je lahko pomemben dejavnik dejstvo, da koze pasejo na bolj zaraščenih površinah in da grede koze globlje v gozd, kjer je verjetnost napadov večja kot na planem. Lahko gre tudi za vpliv vonja ali načina oglašanja, ki sta vezana na smer vetra.
- **Smer vetra.** Dejansko je bila pri rejcih z napadi bolj pogosta smer vetra od pašnika proti gozdu (še posebno pri rejcih s kozami).
- **Oglašanje ovc.** Pri rejcih z napadi so bile ovce med striženjem in ponoči bolj tihe kot pri rejcih brez napadov. To obnašanje je lahko povezano s stanjem kroničnega stresa, ki ga doživljajo živali v napadenih čredah pri ponavljajočih napadih.